

Uutisrysä

ELY-kalatalouspalvelut/Järvi-Suomi
kalatalousyksikön tiedotuslehti 2/2015

Suunta muuttuu – ohjaako pelkkä laki?

PÄÄKIRJOITUS

Vuoden vaihteessa voimaan astuva kalastuslaki korostaa tietoa kalataloudellisen päätöksenteon perustana. Vaikka tavoite kuulostaa juhlalliselta, sisältää se arkisemmin ilmaistuna ajatuksen, että tutkimuksiin perustuvien päätösten voimma entistä paremmin ohjata kalastusta yhä kestävämmäksi. Kalastuslain lähtökohdat ovat muuttuneet aiemminkin. Kuten hyvin tiedetään, vuoden 1952 kalastuslaki korosti kalakantojen suojelua, ja vuoden 1983 laki tavoitteli vesialueiden mahdollisimman suurta pysyvää tuottoa.

Puolen vuosisadan aikana kalavesien hoidon ydintavoite on muuttunut monen tekijän seurauksena. Elinkeino- ja rakenteen muutos, väestön muuttoliike, maapallostuminen, paikallisuuden korostaminen, digitalisoituminen, ympäristöarvojen merkityksen kasvu ovat kaikki osaltaan vaikuttaneet uuden lain sisältöön. Lakia valmisteltiin varsin pitkään ja odotettavissa olevia vaikutuksia ennakoitiin. Nyt on aika tarttua kaikkeen uuteen ja uusiin mahdollisuuksiin, mitkä laki mahdollistaa.

Viranomaiset ja kalatalouden neuvontajärjestöt ovat sopineet, että kalastuslaista ja sen toimeenpanosta tiedotetaan yhdessä sovitulla tavalla. Näin on omaksuttu uusi toimintatapa. Samalla voidaan yhteistuumin ratkoa kysymyksiä, joita muuttunut lainsäädäntö väistämättä herättää. Ensimmäisten toteutettavien asioiden joukossa on alueellisten kalatalouden yhteistyöryhmien asettaminen. Ne laajentavat toimialan yhteistoimintaverkostoa nykyisestä ja tarjoavat monipuolista osaamista eri osapuolten käyttöön. Kalatalous, joka liiaksi juuttuu vanhaan, menettää tulevat asiakkaansa ja harrastajansa. On siis toimittava itsekin uudistuen – vaativa haaste meille kaikille!

Euroopan tulevaisuutta rakennetaan biotalouden varaan. Suomi tavoittelee merkittävää roolia sinisen biotalouden käytännön toteuttajana ja samalla kalataloudellisen tiedon ja osaamisen hyödyntäjänä. Yhteiskunta kohdistaa kalavesiin ja kalatalouteen suuria odotuksia.

Näistä asioista eri elimissä päättävät ovat paljon vartijoina. Samalla olisi punnittava, missä olemme onnistuneet, ja missä olisi vielä parantamisen paikka. Alalta odotetaan, että osaisimme toimia tavalla, joka tuottaa riittävästi kotimaista kalaa ruokapöytään, tarjoaa monipuoliset ja hyvät kalavedet kaiken ikäisille ja löytää toimivat ratkaisut uusiin tilanteisiin. Esimerkiksi valtiovallan myöntämisen rahoituksen ehtona on enenevästi tietty omarahoitusosuus. Olisiko mahdollista suunnata kalatalouden koko kentän rahavirtoja siten, että päästäisiin toteuttamaan hankkeita, joiden kohtalo muussa tapauksessa on epävarma?

Sisäistämätön sana tai tavoite ei tietenkään tuo muutosta vallitsevaan käytäntöön. Sanalla tieto on kuitenkin nyky-yhteiskunnassa painava ja syvä merkitys. Siihen sisältyy lukemattomien asialleen omistautuneiden ihmisten ja organisaatioiden pyyteetön ponnistelu. Niiden tuloksista on hyvä ammentaa myös kalataloudessa.

TEKSTI: KALATALOUSPÄÄLLIKÖ MATTI SIPPONEN, KUVA: JORMA KIRJAVAINEN

Yhdellä kalastusmaksulla voi jatkossa kalastaa koko Suomessa

KUVA: VESA LEHTIMÄKI

Risto-reipas ei lupaa harrastukseensa vielä tarvitse, mutta saattaa tulevaisuudessa olla Metsähallituksen hyvä asiakas.

Lisätietoja:

Ylitarkastaja Mikko Malin,
Metsähallitus,
040 8377548
(etunimi.sukunimi@metsa.fi)

Kalastuslupajärjestelmä yksinkertaistuu vuoden 2016 alusta, kun uusi kalastuslaki tulee voimaan. Selkein muutos on, että kalastuksenhoitomaksu ja läänikohtaiset kalastusmaksut yhdistyvät.

Uusi yhdistetty maksu on nimeltään kalastonhoitomaksu. Kalastonhoitomaksulla voi kalastaa yhdellä vavalla kaikilla niillä vesialueilla, joihin on ennen tarvittu jokin läänikohtaisista viehemaksuista. Kalastonhoitomaksun keräämisestä vastaa Metsähallitus. Varojen käytöstä vastaa maa- ja metsätalousministeriö.

Kalastonhoitomaksun maksavat kaikki 18–64-vuotiaat kalastajat. Maksua ei tarvitse suorittaa, jos kalastaa pilkillä tai mato-ongella. Kalastonhoitomaksun voi hankkia joko koko vuodeksi 39 eurolla, seitsemäksi vuorokaudeksi 12 eurolla tai vuorokaudeksi viidellä eurolla.

Vapakalastajille muutos on edullinen. Aikaisemmin vapakalastukseen tarvittiin kalastuksenhoitomaksu 24 euroa /vuosi sekä jokaisen kalastusläänin alueelle oma läänikohtainen maksu 31 euroa vuodelta. Yhden entisen läänin alueella saattoi siis kalastaa 55 euron vuosimaksulla, kun vuoden 2016 alusta alkaen käytössä on kaikkien entisten läänien kalavesiä 39 eurolla.

Pyydyskalastus sen sijaan hieman kallistuu. 18–64-vuotiaiden pyydyskalastajien tulee maksaa 39 euron kalastonhoitomaksu (tai jokin lyhytkestoisemmista maksuista) sekä vesialueen omistajalta hankittava lupa, kuten tähänkin saakka.

Uutta kalastonhoitomaksua voi maksaa 1.12.2015 alkaen osoitteessa www.eraluvat.fi tai puhelinpalvelussa 020 69 2424, joka vastaa arkisin kello 8–16.

Kalastonhoitomaksua ei voi maksaa suoraan pankkitilille, sillä uusi kalastuslaki edellyttää 18–64-vuotiaiden kalastajien rekisteröitymistä. Kun kalastaja maksaa kalastonhoitomaksun ensimmäistä kertaa, hänen tulee rekisteröityä. Rekisteröintiin yhteydessä kalastajalta kysytään nimi, yhteystiedot ja syntymäaika (ei henkilötunnusta).

Kalastonhoitomaksu ei oikeuta vapakalastukseen kaikilla vesillä. Maksun maksaneet kalastajat eivät voi kalastaa rauhoitetuilla vesialueilla, kohdekohtaisen luvan vaativilla erityiskohteilla tai uuden lain määrittelemillä vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueilla.

Metsähallituksen tiedote 6.11.2015

Päijänteen yleisvesialueen tunnettu maamerkki on kalastajaerakko Pylväläisen autioksi jäänyt mökki Koreakoivun saarella.

Valtion yleisten vesialueiden kalastusasioiden hoito siirtyy Metsähallitukselle

Yleisvesien kalastusasiat siirtyvät Metsähallituksen vastuulle vuoden 2016 alusta. Aiemmin sisävesien yleisvesialueita hoitivat kalastusalueet. Muutos johtuu uudesta kalastuslaista.

Metsähallitus on linjannut pääpiirteissään yleisvesien kalastusasiat.

Yleisvesialueet sisävesillä

Viehekalastus usealla vavalla (vetouistelu) voi jatkua ennallaan paikallisen yhteisluvan kautta. Yleisvesialueet voivat olla jatkossakin osana nykyisiä viehelupien yhteislupa-alueita.

Pyydyslupia sisävesien yleisvesialueilla voi vuonna 2016 hankkia Erälupien palvelunumerosta 020 69 2424. Eri järvien yleisvesialueille muodostetaan omat pyydyslupa-alueensa. Tämä ei kuitenkaan koske Höytiäisen ja Koitereen yleisvesialueita, joiden pyydyskalastuslupien pitämisestä osana pyydyskalastuksen yhteislupaa soviin kalastusalueiden kanssa.

Yleisvesien ammattikalastusluvut (kaupallinen kalastus) myöntää jatkossa Metsähallitus. Metsähallitus järjes-

tää loppuvuonna 2015 ammattikalastajille lupahaun niille yleisvesialueille, joissa nykyiset luvat päättyvät vuoden lopussa. Aiemmat kalastusalueiden myöntämät voimassa olevat luvat jatkuvat luvan voimassaoloajan mukaisesti.

Ammattikalastuksen ja pyydyslupien hinnoittelu tarkentuu syksyn aikana, kun maa- ja metsätalousministeriön maksuasetus valmistuu.

Kalastusjärjestelyt yleisvesikohtaisesti tarkentuvat loppuvuoden 2015 aikana. Kerromme myös erikseen, milloin vuoden 2016 lupia voi alkaa hankkia Erälupien myyntipalvelusta.

Järvi-Suomen kalatalousyksikön alueella sijaitsevista yleisvesistä antavat lisätietoja:

Päijänne Eräsuunnittelija Olli Urpanen, Metsähallitus, 040 7205963 (etunimi.sukunimi@metsa.fi)

Höytiäinen, Koitere, Pyhäselkä, Orivesi (Savonselkä ja Paasivesi) ja Puruvesi Eräsuunnittelija Eero Hartikainen, Metsähallitus, 040 8219679 (etunimi.sukunimi@metsa.fi)

Lue tiedote 9.11.2015 kokonaisuudessaan osoitteessa: [Lue tiedote ePressi.comissa](http://Lue_tiedote_ePressi.comissa)

Asioi verkossa

Uutisrysä aloittaa **Asioi verkossa** –juttusarjan, joka esittelee ELY-keskusten Internet -sivuilta (www.ely-keskus.fi) löytyviä kalatalouden palveluita. Tässä ensimmäisessä osassa opastetaan löytämään oikea asiantuntija ja yleis-

simmät lomakkeet sekä tutustumaan ajankohtaisiin kalataloutta koskeviin kuulutuksiin. Myöhemmissä Uutisryssä esitellään mm. verkosta löytyviä uutistiedotteita ja kalatalouden julkaisuja.

Näin löydät oikean asiantuntijan

ELY-keskusten asiantuntijahaussa voi hakea yhteystietoja asiasanalla tai palvelulla. Henkilöiden nimillä ei voi hakea, sillä useimmissa asioissa ja palveluissa yhteydenottoihin vastaavat asiakas-palvelukeskukset; ne ovat tavoitettavissa aina virka-aikana.

Toimi näin:

1. Mene internet-sivuille www.ely-keskus.fi ja klikkaa oikean palstan Oikopoluista sanaa *Asiantuntijahaku*.
2. Kirjoita etsimäsi asia tai palvelu sille varattuun kenttään. Haku ennustaa sinulle vaihtoehtoja jo muutaman kirjaimen jälkeen.
3. Valitse sopiva sana, ja klikkaa *Hae*.

Asiantuntijahakuun avautuu lista henkilöistä, joiden työtehtäviin hakemasi asia tai palvelu kuuluu. Näet listasta mm. henkilön puhelinnumeron ja toimipaikan. Voit klikata henkilön nimeä vielä lisätietoja varten.

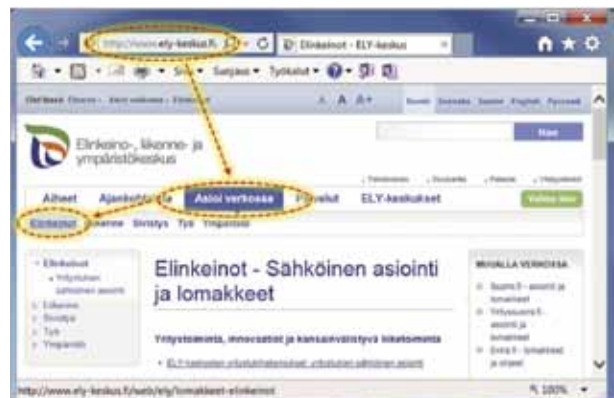
Kalatalouden lomakkeet

Usein käytetyt kalatalousasioiden lomakkeet löytyvät ELY-keskusten internet-sivuilta. Esimerkiksi kansalaisille tarkoitetut lomakkeet aukeavat suomi.fi - ja yrityksille suunnatut lomakkeet yrityssuomi.fi -portaaliin. Lisäksi esim. Maa- ja metsätalousministeriön lomakkeet avautuvat MMM:n omille nettisivuille.

Toimi näin:

Mene ELY-keskusten internet-sivuille (www.ely-keskus.fi) ja valitse Asioi verkossa → Elinkeinot. *Kalatalous* -lomakkeet löytyvät tältä sivulta, melko alhaalta.

Etsi oikea lomake. Osan lomakkeista voit täyttää sähköisesti, mutta osa täytyy tulostaa ja täyttää käsin. Lähetä lomake ELY-keskukseen.

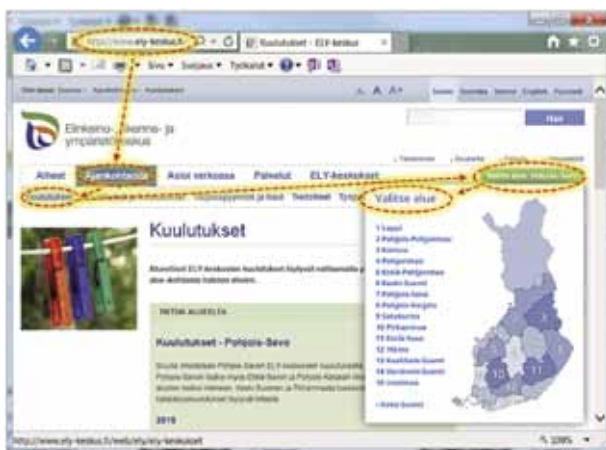
ELY-keskus käsittelee asiasi ja saattaa ottaa sinuun tarvittaessa yhteyttä käsittelyprosessin aikana lisätietoja pyytäkseen. Jos haluat arvion siitä, miten kauan asiasi käsittely kestää, ota yhteyttä ELY-keskukseen tai katso arvioituja käsittelyaikoja www.ely-keskus.fi -sivuilta kohdasta *Palvelut* → *Käsittelyajat*.

Pääsääntöisesti saat päätöksen kirjepostina hakemuksessa esitettyyn osoitteeseen. Joitakin päätöksiä voidaan toimittaa myös sähköisesti.

Kuulutukset

Viranomaisella on lainsäädäntöön perustuva velvoite tiedottaa toiminnastaan ja varata mahdollisuus mielipiteiden ilmaisemiseen asioiden vireillä ollessa tai päätöksen antamisen jälkeen. Tällaisia asioita voivat olla esimerkiksi erilaiset kalastuslain nojalla annetut kiellot ja erityisluvut sekä vesi- tai ympäristönsuojelulain nojalla vahvistetut kalataloustarkkailusuunnitelmat, kalatalousvelvoitteiden toteuttamissuunnitelmat ja kalatalousmaksujen käyttösuunnitelmat.

Kaikki Järvi-Suomen kalatalouspalvelujen julkiset kuulutukset laitetaan asiakkaiden nähtäväksi verkkopalveluun Pohjois-Savon ELY-keskuksen *Kuulutukset* -sivulle. Kuulutukset löytyvät myös sen alueellisen ELY-keskuksen nettisivulta, minkä alueella vesialueet sijaitsevat.

Toimi näin:

Mene ELY-keskusten internet-sivuille (www.ely-keskus.fi) ja valitse *Ajankohtaista* → *Kuulutukset*. Haluamasi alueen voit valita ylhäältä oikealta *Valitse alue* -kohdasta.

Kuulutuksesta näkyy minkälaisesta ja missä sijaitsevasta asiasta on kyse, määräaika muistutusten esittämiseen tai muutoksenhakuun sekä keneltä voi kysyä lisätietoja asiasta. Useimmiten kuulutuksen liitteenä on myös tarkentavia asiakirjoja.

KUVA: VESA LEHTIMÄKI

Uusi asetus rauhoittaa kaikenkokoiset rasvaevälliset taimenet Etelä-Suomessa

Kalastusasetus tehostaa kalojen suojelua

Maa- ja metsätalousministeriö 26.11.2015 13.27
Tiedote

Uusi kalastusasetus tukee uhanalaisten kalakantojen elvyttämistä. Hallituksen 26. marraskuuta antama asetus nostaa useiden kalalajien suojelun tasoa nykyisestä rauhoitusten ja pyyntimittojen avulla. Etenkin vaelluskalojen suojaa parannetaan.

Asetus toteuttaa vuoden 2016 alussa voimaan tulevan uuden kalastuslain tavoitteita. Laki pyrkii turvaamaan kalojen luontaista lisääntymistä ja hyviä kalastusmahdollisuuksia.

Tavoitteena on ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä kalastus.

Uhanalaiset luonnonvarainen järvilohi ja taimen saavat huomattavaa suojaa asetuksesta. Rasvaevällinen eli luonnossa syntynyt järvilohi rauhoitetaan kokonaan Vuoksen ja Hiitolanjoen vesistöissä. Rasvaevällinen taimen rauhoitetaan koko merialueella ja sisävesissä leveyspiirin 64°00'N eteläpuolella.

Vuodesta 2017 alkaen istutettavien taimenten, lohien ja järvilohien rasvaevä on leikattava pois. Eväleikkausvaatimus koskee vuoden ikäisinä tai sitä vanhempina istutettavia kaloja. Rasvaeväleikkaus mahdollistaa luonnossa syntyneiden ja istutettujen kalojen erottamisen toisistaan, minkä ansiosta otettava saalis voidaan valikoida. Rasvaeväleikatut eli istutetut taimenet ovat rauhoituksen ulkopuolella, ja rasvaeväleikatun taimenen pyynti- eli alamitta on 50 senttimetriä.

Luonnontaimenta saa edelleen kalastaa maan pohjoisosassa. Rasvaevällisen taimenen pyyntimitta säilyy leveyspiirin 67°00'N pohjoispuolella 50 senttimetrissä ja leveyspiirien 64°00'N ja 67°00'N välissä olevissa sisävesissä 60 senttimetrissä.

Taimen ja lohi ovat jatkossa kokonaan rauhoitettuja joessa ja purossa syyskuun alusta marraskuun loppuun, eli kalojen kutua turvaava rauhoitusaika pitenee vapakalastuksen kohdalla. Vaelluskalavesistöön kuuluvassa joessa kalastus verkolla on kielletty elokuun 15. päivästä marraskuun 30. päivään.

Kuhan valtakunnallinen pyyntimitta nousee 37 senttimetristä 42 senttimetriin. Päätoimiset kaupalliset kalastajat saavat kuitenkin kalastaa kolmen vuoden siirtymäkauden ajan pienempää kuhaa koko maassa.

Siirtymäkaudella päätoimisten kaupallisten kalastajien pyyntimitat kuhalle ovat Saaristomerellä ja Pohjanlahdella 37 senttimetriä, Suomenlahdella ja sisävesissä 40 senttimetriä. Saaristomerellä ja Pohjanlahdella kuhan alamitta nousee siirtymäajan jälkeen 40 senttimetriin.

Laki antaa mahdollisuuden asettaa paikallisesti asetusta tiukempia kalastusrajoituksia, jos ne ovat kalakantojen suojelemiseksi tarpeen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset voivat alueellisesti määrätä valtakunnallisia pyyntimittoja korkeammista tai matalammista pyyntimitoista. Vuonna 2016 perustettavissa kalatalouden yhteistyöryhmissä voidaan keskustella alueellisista lisärajoituksista.

Kalastusasetus tulee voimaan 1.1. 2016. Asetus säätelee kalojen rauhoittamisen ja pyyntimittojen lisäksi pyydysten asettamista ja merkintää sekä kalastuksenvalvojan koetta ja koulutusta.

Lisätietoja maa- ja metsätalousministeriöstä:

kalastusneuvos Eija Kirjavainen, p. 040 772 1262
kalatalousylitarkastaja Jouni Tammi, p. 02951 62313
neuvotteleva virkamies Orian Bondestam,
p. 02951 62494

Kriittisyys Istutuksia kohtaan lisääntyy. Tässä tapauksessa venekyätiä saavat kotimaiset rapuistukkaat.

Kansainvälistä kalastuskeskustelua. Tästä puhutaan maailmalla

Viime kesäkuussa Norjan Lillehammerissa pidettiin Euroopan sisävesikalatalouskomission (EIFAAC) järjestämä seminaari, jonka keskeisin teema oli kestävä kala- ja rapukantojen hoito ja kalastuksen säätely muuttuvassa maailmassa. Pureskelun kohteena olivat mm. pyydä ja päästä -kalastus, istutukset ja kalastuksen säätelyn pohjana käytettävä tieto.

Pyytää vai päästää – siinäpä kysymys

Kun rajallista kalakantaa halutaan hyödyntää vaikkapa kalastusmatkailun vetonaulana, on kalastuksen säätely mietittävä huolella. Pyydä ja päästä -kalastus on menetelmä, jonka voisi ajatella olevan ekologisesti ja taloudellisesti kestävä keino sekä syödä että säästää kaku. Mm. Iso-Britanniassa pyydä ja päästä -kalastusta on harjoitet-

tu jo pitkään. Pohjoismaissa tapa on koko ajan lisääntynyt. Useimmat kalastusta harrastavat vapauttavat kaloja ainakin joskus, esimerkiksi silloin kun koukkuun tarttuu vaikkapa alamittainen kala. Tällainen pyydä ja päästä -kalastus on melko yleisesti hyväksyttyä. Mieliopidekirjo lisääntyy, kun puhutaan elämyskalastuksesta, jossa ruokakalaa ei edes aiota ottaa, vaan laillisetkin saaliskalat vapautetaan mahdollisen mittaamisen ja valokuvaamisen jälkeen. Mm. Saksassa laillisten saaliskalojen vapauttamiseen ilman perusteita suhtaudutaan eläinsuojelullisista syistä kielteisesti; kaloille ei saa aiheuttaa kärsimystä vain hovin vuoksi. Onko pyydä ja päästä -kalastus kaikin tavoin kestävä keino säädellä kalastusta vai eettisesti arveluttavaa toimintaa? Keskustelu ja tutkimus aiheesta jatkuvat meillä ja maailmalla.

Istutukset istuvat tiukassa

Kriittisyys kalojen istuttamista kohtaan lisääntyy maailmalla. Nykyisin on jo melko yleisesti tunnettua, että istukkaat voivat sekoittaa alkuperäisten kalakantojen perimää ja hävittää paikallisia sopeumia. Lisäksi istukkaat saattavat levittää tauteja, syrjäyttää vesistöissä aiemmin esiintyneitä lajeja tai kilpailla niiden kanssa esim. ravinnosta. Tutkimuksissa on saatu näyttöä mm. siitä, että istutukset kannattavat parhaiten silloin, kun luonnonlisääntymisessä on ongelmia tai sitä ei ole lainkaan. Istutukset voivatkin olla korvaamaton apu vaikkapa sukupuuton partaalla olevan kalakannan pelastamiseksi. Joskus istutuksia tehdään kuitenkin vain tavan vuoksi. Esimerkiksi Saksassa on haastateltu kalastuskerhojen jäseniä ja todettu, että useat kalavesien hoitajat suosivat istutuksia, koska niiden uskotaan lisäävän saaliita ja kalastajien tyytyväisyyttä. Lisäksi muut kalakantojen hoitotoimet voidaan kokea istutuksia vaikeampina toteuttaa. Turhista istutuksista lu-

puminen vaatineekin biologisen faktatiedon kartuttamisen lisäksi myös asenteiden muutosta.

Kalastajat tiedon tuottajina

Eri puolilla maailmaa kehitellään parhaillaan Internetiä ja älypuhelimia hyödyntäviä keinoja kerätä tietoa kalastajilta ja käyttää sitä kalavesien hoidossa. Esimerkiksi älypuhelimille suunnitelluilla ohjelmilla on mahdollista kerätä tietoa kalastajien sijainnista, kalastukseen käytetystä ajasta ja saaliista kustannustehokkaasti. Tieto kerätään silloin kun kalavesillä tapahtuu, eikä sitä tarvitse muistella seuraavan vuoden alussa kuten perinteisissä kyselytutkimuksissa. Kännyköillä kerätty saaliistieto ei sellaisenaan välttämättä riitä kalastuksen säätelyn taustatiedoksi. Potentiaalia tällaisessa kansalaisten tuottamassa tiedossa kuitenkin on paljon, ja toimintatapa saattaisi myös sitouttaa kalavesien käyttäjiä aiempaa tiukemmin kalavesien hoitotyöhön.

Saimaan uhanalaiset lohikalat

Saimaan alueella elää arvokkaita lohikalaja. Äärimmäisen uhanalaisia ovat järvilohi ja saimaannieriä. Järvitaimen on erittäin uhanalainen ja harjus silmälläpidettävä.

Yllä eväleikattu, alla evällinen järvilohi

SIVUSTO UUDISTUI

ELY-keskuksen ylläpitämä www.jarvilohi.fi -sivusto on uudistunut. Sivusto perustettiin Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen toimesta alun perin järvihoitoa ja sen tilaa esitteleväksi sivustoksi. EU/LIFE osarahoitteen Saimaan Lohikalat -hankkeen yhteydessä vuosina 2011-2014 sivusto laajentui kattamaan kaikki neljä Vuoksen vesistöalueen taloudellisesti arvokasta uhanalaista kalalajia. Hankkeen toimeenpanosta vastasi Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ohella Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Kaakkois-Suomen ELY-keskukset. Hankkeen päätyttyä sivustosta huolehtii ELY-keskus virkatyönä.

Etusivun ilme on muuttunut mutta sivuston rakenne on pääosin ennallaan. Kantojen hoito -osion rakennetta on uusittu. Sisältöä työstetään ja päivitetään tarpeen mukaan jatkuvasti.

Päivityksistä huolehtii Järvi-Suomen kalatalouspalvelujen Joensuun toimipaikka. Tiedotteita ja uutisia Saimaan alueen uhanalaisista kalalajeista, niiden kantojen

tilasta, kalastuksesta ja hoitotoimenpiteistä otetaan jatkuvasti vastaan osakaskunnista, kalastusalueilta, Luonnonvarakeskukselta, järjestöiltä ja muilta sidosryhmiltä.

Oikeat otteet takaavat parhaan tuloksen

Lähikalapiiri pyörii hienosti

Hämeen lähikalapiiri on kalastajien ja kuluttajien uusi kohtauspaikka, jossa kalastajat voivat ilmoittaa saaliistaan ilman välikäsiä. Lähikalapiirin tarkoituksena on lisätä tuoreen, kotimaisen lähikalan käyttöä ja arvostusta sekä välittää tietoa herkullisista kalaruokaresepteistä ja kalan käsittelystä. Vanajavesikeskus toimii lähikalapiirin ylläpitäjänä ja Hämeen lähikalapiiri-hanke on osittain Euroopan kalatalousrahaston (EKTR) rahoittama.

Koulujen alku elokuussa aloittaa lähikalapiirissä yhden syksyn mukavimmista tapahtumista, kalankäsittelykurssit. Lähikalapiiri tarjoaa tänä syksynä maksuttomia kalaruoka- ja kalankäsittelykursseja ympäri Hämeen maakuntaa.

Kaikista mieleenpainuvimpia ovat lapsille suunnatut kurssit, joita teemme yhdessä Hämeen kalatalouskeskuksen Petri Mäkisen kanssa. Uskomatonta, kuinka nopeasti jo kolmosluokkalainen oppii fileointiveitsen turvallisen käytön ja kuinka pian pienet kädet oppivat irrottamaan pyöreästä kalasta upeat fileet. Päivän kruunaa ahvenfileiden leivitys ja friteeraus suussa sulaviksi herkkupaloiksi.

Pari viikkoa sitten Aseman koululla Urjalassa ohjasimme vitos-kutos -luokkalaisten toimintaa. Demonstraation jälkeen sai jokainen lapsista oman ahvenen fileointilaudalleen, samoin fileointiveitsen. Ensimmäisten kalojen käsittely vaatii yleensä ns. ”kädestä pitäen” -ohjausta. Yhdellä luokan pojista oli kuitenkin mestarin otteet heti alusta alkaen. Hän käsitteli hetkessä viisi ahventa ja lopputuloksena oli täydellisiä fileitä.

Kysyin kaverilta, missä ihmeessä hän on oppinut noin taitavaksi kalankäsittelijäksi? Hän vastasi, että oli kolmosluokalla, eli pari vuotta aikaisemmin, käynyt järjestämämme kalakurssin toisessa koulussa ja innostunut silloin asiasta. Tämä hieno käytännön palaute oli ainakin minulle yksi koko vuoden parhaista kokemuksista ja kannustaa edelleen jatkamaan arvokasta työtä lasten kanssa.

Näyttää siltä, että myös aikuiset ovat innostuneet kotimaisesta lähikalasta. Lähikalapiirimme tarjosi viisi kalaruoka- ja kalankäsittelykurssia ympäri maakuntaa ja ne kaikki täyttyivät päivässä. Nyt, kun ahventa saa hyvin, on se mainio kala fileoinnin opetteluun. Ei ole suuri suru, vaikka tuleekin harjoituskappaleita ja lukumääräisesti saa jo paljon toistoja. Illan kruunaa itse valmistettu fenkoliahvenkeitto, haukiwallenbergit ja ahvenhampurilaiset.

Myös perinteisesti uunissa purkitettu särki saatiin ruokalistalle, kun lokakuun lopulla aloitimme hoitokalastukset Loppijärven luusuassa. Ahkerat opiskelijat HAMKista ja Hyriasta ovat arvokkaana talkooapuna ja kokkiopiskelijat saavat tuoretta lähikalaa jouluterriniinsä. Lähikalapiirin jäsenet ovat myös hakeneet maukasta särkeä ämpäritolkulla.

Vielä tuosta Aseman koulun kurssista, jossa sattui hauska arkinen yhteensattuma. Samana päivänä oli kouluruokana kalapuikkoja ja voitte arvata, kumpi maistui lasten suussa paremmalta; päivän kouluateria vai itse alusta loppuun valmistetut friteeratut ahvenfileet!

Pirkanmaan kalatalouskeskus kehitti ohjelman kalastuksenvalvojan työtä helpottamaan

TEKSTI: VESA LEHTIMÄKI, KUVA: PEKKA VUORINEN

Pirkanmaan kalatalouskeskuksen toiminnanjohtaja Pekka Vuorisen mukaan heidän kännykällä tai tabletilla käytettävä ohjelmansa mahdollistaa valvontatapahtumien kirjaamisen jo järvellä. Päivän päätyttyä raportin voi toimittaa tilaajalle vaikka heti. Myös mahdolliset ilmoitukset poliisille lähtevät ilman viivettä. Järjestelmä on tehty helpottamaan myös ELY-keskukselle vuosittain toimitettavan tapahtumailmoituksen laatimista.

Valvojakoulutus kokeineen on tuonut tarkastuksiin ammattimaisemman otteen.

Vuorinen kertoo tämän valvontatyökaluksi kutsutun ohjelman olevan jo kentällä testattu sekä laajassa käytössä. Tuotetta on esitelty mm. Helsingissä kalastuksenvalvojen valtakunnallisilla jatkokoulutuspäivillä 9.-10.6.2015. Tilaisuudessa oli korostettu hyvin toimivan valvonnan merkitystä ensi vuoden alusta voimaan astuvan uuden kalastuslain toimeenpanossa. Hyvä raportointi mahdollistaa valvonnan vaikutusten arvioinnin ja palvelee päättäjien lisäksi myös muita tahoja.

Lisätietoja tästä maksullisesta ohjelmasta voi kysyä Pirkanmaan kalatalouskeskuksesta Ismo Kolarilta puh. 050 592 9259 tai Pekka Vuoriselta puh. 050 592 9255.

Katso myös:
<https://kalastuksenvalvoja.fi>

Juha S. Niemelästä maan korkein kalatalousvirkamies

Hallitus nimitti 17.9.2015 maatalous- ja metsätieteiden tohtori Juha S. Niemelän metsätalousministeriön luonnonvaraosaston osastopäällikön virkaan ajalle 15.10.2015 - 14.10.2020.

Juha S. Niemelä on toiminut vuodesta 2010 lähtien Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ylijohtajana. Tätä ennen Niemelä on työskennellyt muun muassa Keski-Suomen työ- ja elinkeinokeskuksessa johtajana ja osastopäällikkönä sekä Hel-

singin yliopiston Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskuksessa professorina ja tutkimusjohtajana sekä johtajana.

Maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosaston päätehtävänä on luonnonvarojen kestävä käytön edistäminen ja edellytysten luominen niihin perustuville elinkeinoille ja hyvinvoinnille. Osasto vastaa alan lainsäädännön ja talousarvioesityksen valmistelusta, ohjaa alaista hallintoa, johon kuuluvat Suomen Riistakeskus, Suomen Metsäkeskus ja Metsähallitus, osallistuu Luonnonvarakeskuksen ja Maaseutuviraston tulosohtaukseen sekä ohjaa toimialallaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia ja Suomen ympäristökeskusta. (Tiedote, MMM)

Muikkusimulaattorilla viisaampia päätöksiä

TEKSTI: KARI MUJE JA VESA LEHTIMÄKI, KUVA: VELI-MATTI PAANANEN

Simulaattoriharjoittelun avulla ne lentokoneetkin ilmassa pysyvät. Tarvitaan kuitenkin paljon luovuutta, jos sovelletaan samaa menetelmää muikunpyyntiluvista päättävien ammattitaidon nostamiseen. Mutta onneksi sitä löytyy Jyväskylän yliopiston bio- ja ympäristötieteiden laitoksen kalantutkijoilta, jotka asettivat SeOs II -hankkeen tavoitteeksi sisävesi- ja rannikkokalastuksen alueellisen ohjausjärjestelmän testausten sekä siihen liittyvän tietojärjestelmän kehittämisen. Samalla koulutettiin kalaväkeä hyödyntämään järjestelmää.

Harjoituksen pohjaksi simuloitiin mallijärveen vaihteleva muikkukanta lajin populaatiodynamiikkaa jäljitellen. Sen jälkeen koottiin alan toimijoita kuten kalastusalueväkeä, ammattikalastajia, neuvoja sekä viranomaisia pienryhmissä miettimään, miten kalastus pitäisi järjestää: uskaltaisiko antaa vielä parille uudelle troolille pyyntiluvan, kun muikkukanta näyttää olevan hyvässä nousussa? Mutta simuloitu muikkukato se vasta hermostuttaakin: velkaisen kalastajan laittaminen mieron tielle on kova paikka. Vaikeista päätöksistä huolimatta harjoituksen tavoite oli hyvä: pyrkimys kalavarojen käyttöön siten, ettei kalatuotannon perustaa horjuteta, mutta tuotto saadaan talteen. Kaupallisessa kalastuksessa tämä tarkoittaa mahdollisimman paljon muikkuja kuluttajalle, euroja kalastajan lompakkoon ja rauhanomaista rinnakkaiseloa järven käyttäjryhmien välillä. Harjoituksissa edettiin noin kymmenen vuotta yhden työpäivän aikana.

Harjoitukset eivät menneet lainkaan hullummin. Kaikki kokeeseen osallistuneet työryhmät osoittivat kykenevänsä ottamaan moniulotteisesti huomioon kalavarojen kestävään käyttöön ja käytön ohjaukseen liittyviä intressejä

sekä seurantatietojen epätarkkuuden ja siitä seuraavan väärän päätöksen riskin. Päätelmänä on, että tietojärjestelmä voidaan liittää osaksi kaupallisen kalastuksen alueellista ohjausta. Järjestelmän talouskin voisi pääosin perustua kalastuksen lupatuloihin. Samoja periaatteita on mahdollista soveltaa myös vapaa-ajankalastuksen ohjauksessa. Järjestelmän toimivuuden kannalta on välttämätöntä, että päättävässä toimikunnassa on laajapohjainen asianosaisten intressitahojen edustus, seurantatieto on kaikkien käytettävissä ja päätöksenteko on avointa. Tutkimuksen havainnot viestivät siitä, että harjoitukseen osallistuneilla oli erilaisista taustoistaan huolimatta yhteinen näkemys säätelyn perusteista ja tarpeista. Tämä on erinomainen lähtökohta tulokselliselle toiminnalle.

Palautteen perusteella osallistujat pitivät aidon tuntuudessa simulaatiotilanteessa annettua koulutusta toimivana tapana opetella kalastuksen ohjausta ja siihen käytettävän, luottavuudeltaan vaihtelevan, tiedon hyödyntämistä. Aidon tuntuudessa simulaatiotilanteessa hankittu osaaminen parantaa mahdollisuuksia saavuttaa ensi vuoden alussa voimaan astuvan uuden kalastuslain tavoitteena oleva kalavarojen kestävä käyttö ja hoito.

Jyväskylän yliopiston bio- ja ympäristötieteiden laitoksen julkaiseman loppuraportin Sisävesi- ja rannikkokalastuksen seuranta- ja ohjausjärjestelmä löytää helpoiten googlaamalla ”seos II”. Hanke on osittain Euroopan kalatalousrahaston (EKTR) rahoittama.

Lisätietoja asiasta antaa

Kari Muje puh. 040 805 3855 / 040 805 3222

Simulaattori auttaa varmistamaan tämän herkun saatavuuden

Saimaannorppa ja kalastus jakavat mielipiteitä

TEKSTI JA KUVA: JORMA TIITINEN JA VELLI-MATTI PAAANANEN

Kalastuksen ja saimaannorpan suojelun yhteensovittaminen on ehkäpä eniten julkisuutta saava tehtävä Järvi-Suomen kalatalouspalvelujen tehtäväkentässä. Parhailaan ollaan valmistelemaan uusia kalastuksen ohjaustoimia, minkä on määrä astua voimaan vuonna 2016. Aiemmat asetuksen raukeavat vuodenvaihteessa. Valmistelu tapahtuu laajassa, kalastusneuvos Eija Kirjavaisen johtamassa asiantuntijatyöryhmässä.

Pääministeri Sipilän hallitusohjelma toi lisätyötä työryhmälle: *”Varmistetaan saimaannorpan suojelu yhdessä paikallisen väestön ja tahojen kanssa.”* Työryhmässä edustettuina olevat Etelä-Savon ja -Karjalan maakuntaliitot tarjoutuivat järjestämään hallitusohjelman mukaiset kuulemiset. Etelä-Savon maakuntaliiton internetsivuilla oli kaikille avoin norpansuojelun ja kalastuksen yhteensovittamista koskeva kysely, mikä sulkeutui 18.10.2015. Kyselyyn saatiin yli 1000 vastausta. Tämän lisäksi järjestettiin kuulemistilaisuudet Puumalassa, Savonlinnassa ja Taipalsaarella.

Puumalan ja Savonlinnan yleisötilaisuudet olivat varsin yksituumaisia. Norpansuojelutoimien laajennukset tuomittiin lähes yksimielisesti ja muikun verkkokalastusta vaadittiin vapaaksi. Joidenkin vesialueen omistajien näkemyksen mukaan elämä loppuu Saimaan rannoilla, mikäli kalastusta rajoitetaan norpansuojelun takia. Aiemmistä norppatilaisuuksista poiketen tutkijoiden arvostelu ja epäilyt kanta-arvioiden pätevydestä jäivät vähemmälle. Keskustelu oli kohtuullisen maltillista. Tämä saattaa johtua siitä, että vaatimus omalla nimellä esiintymisestä sekä puheenvuorojen nauhoitus rauhoittivat keskustelua. Taipalsaaren tilaisuuden henki oli aivan toinen. Näkemykset

Lämpö on romahduttanut norpan lepopesän, mutta kevään korvalla suojaa ei enää tarvita.

olivat edellisiä tilaisuuksia maltillisimpia ja niissä keskityttiin tilaisuudessa esitetyn karttamateriaalin käsittelyyn.

Savonlinnassa ”norppauimari” Kimmo Ohtosen esittämä kommentti siitä, etteivät kuulemistilaisuuksien osanottajat edustaneet Saimaan ranta-asukkaiden enemmistön näkemyksiä sai vahvistusta WWF:n teettämässä kyselyssä. Siinä 83 % Saimaan ranta-asukkaista vaati lakisääteisiä kalastusrajoituksia norpan suojelemiseksi. Yhteenvetona kuulemistilaisuuksista voi todeta, ettei esille tullut mitään sellaista, mitä ei olisi jo sanottu useaan kertaan norppakeskustelussa viimeksi kuluneiden seitsemän vuoden aikana.

Uuden kalastuslain tavoitteet sekä keskeisimmät muutokset

Kalastuslain pitkään valmisteltu kokonaisuudistus astuu voimaan vuodenvaihteessa. Jo oli aikakin, sillä nykyinen laki on vuodelta 1982. Muutoksen avainsana on tieto, johon suunnitelmien ja tärkeimpien ratkaisujen, kuten kalastuksen säätelyn tulee perustua. Kalakannoista halutaan luontaisesti lisääntyviä ja elinvoimaisia, kalastajista taas aiempaa tyytyväisempiä.

UUDISTUKSEN TAVOITTEET

- Kalavarojen hyödynnetään ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästi.
- Elinkeinojen ja virkistyskäytön avulla syntyy kestävää kasvua ja hyvinvointia.
- Kalakantojen luontainen elinkierto ja luonnon monimuotoisuus säilyvät.
- Alan eri toimijoiden roolit selkeytyvät ja yhteistyö paranee. Alueellisten ja paikallisten toimijoiden osallistuminen ja hallinnon toimivuus paranevat.

Kalastusalueet muuttuvat kalatalousalueiksi

- Nykyiset kalastusalueet jatkavat toimintaansa vuoden 2018 loppuun asti
- Muutosta valmistelevat alueelliset yhteistyöryhmät perustetaan vuoden 2016 alussa
- Yhteistyöryhmät tekevät esityksen kalatalousalueiden rajoista 2016 loppuun mennessä
- Uudet kalatalousalueet perustetaan vuoden 2019 alussa
- Esitys uusista säännöistä vuoden 2019 loppuun mennessä

Vapaa-ajankalastus

- Onkimisen ja pilkkimisen lisäksi myös silakkalitkalla kalastaminen liitetään maksuttomiin kalastustapoihin.
- Kalastushoitomaksu ja viehekalastusmaksu yhdistetään kalastonhoitomaksuksi (39 €/v, 12 €/vko, 5 €/vrk). Maksu suorittaneilla on oikeus viehekalastukseen yhdellä vavalla ja vieheellä koko maassa lukuun ottamatta vaelluskalavesistöjen virta-alueita sekä muita kielto- ja erityislupakohteita. Alle 18 vuotiaiden tai 65 vuotta täyttäneiden ei tarvitse maksua maksaa. Kerätyt varat ohjataan kalavesien kestävään käytön ja hoidon sekä vapaa-ajankalastuksen edistämiseen.
- Vapaa-ajan kalastajan verkkojen yhteispituus rajoitetaan 240 metriin pyyntikuntaa kohti Pohjois-Suomea lukuun ottamatta. Raja (67°00,N) kulkee noin 50 km Rovaniemen pohjoispuolella. Ammatti-, eli uuden lain mukaisia kaupallisia kalastajia verkkorajoitus ei koske.
- Kaikki säätelypäätökset kootaan tietojärjestelmään.
- Vapaa-ajankalastuksessa saadun saaliin myynti kielletään, lukuun ottamatta satunnaisia ja vähäisiä eriä suoraan loppukäyttäjälle.
- Kylässä vakituisesti asuvien oikeus saada kotitarve- ja virkistyskalastuslupia kylän alueelle poistuu.
- Koukun tahallinen tartuttaminen kalaan ulkopuolelta kielletään. Tämä lopettaa mm. madeharan käytön.
- Onginta ja pilkintä kielletään vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueilla. Vaelluskalalla tarkoitetaan lohta, järvi-lohta, ankeriasta, nahkiaista, toutainta, taimenta sekä nieriän, harjuksen ja siian vaeltavia kantoja.

Ammattikalastus

- Ammattikalastajan nimike muuttuu kaupalliseksi kalastajaksi.
- ELY-keskus voi antaa alueellisen luvan kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen, mikäli luvanhakija ei ole itse eikä kalatalousalueen avustuksella päässyt kalastusoikeuden haltijoiden kanssa sopimukseen vesialueen käyttämisestä kaupalliseen kalastukseen. Lupa voidaan myöntää enintään viiden vuoden määräajaksi sellaisiin vesiin jotka on määritetty käyttö- ja hoitosuunnitelmassa kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuviksi. Luvan myöntämiselle on asetettu myös muita ehtoja, kuten kalakannan kestävyys, pyydysten määrittely ja häiriön välttäminen rannanomistajille.

Vesialueen osakaskunta tai muu omistaja

- Vesialueen omistajan asema säilyy pääpiirteissään samana kuin nykyisessä laissa. Pyynnin järjestämisessä ja kalaveden hoidossa on huomioitava kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma.
- Kalatalousalueen yleiskokouksessa äänimäärä (1-3) sidotaan vesialueen pinta-alaan.
- Yleisvesien hallinta siirtyy ELY-keskuksilta Metsähallitukselle.
- Osakaskunnan osakas voi ilman muiden osakkaiden suostumusta antaa toiselle luvan kalastaa osakkaalle kuuluvan kalastusoikeuden nojalla. Yli vuoden pituinen lupa on annettava kirjallisena ja siitä on tehtävä ilmoitus osakaskunnalle, mikäli osakaskunta on järjestäytynyt.

Kalakantojen hoito

- Luodaan tietoon perustuva suunnittelu- ja säätelyjärjestelmä, jolla vahvistetaan luonnonvaraista elinkiertoa ja tehostetaan heikentyneiden kantojen suojelua. Kalastuksen säätelystä tulee keskeisin hoitokeino.
- Toimet nojaavat valtakunnallisiin hoitosuunnitelmiin sekä kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmiin. Kalatalousalueiden suunnitelmat hyväksytään ELY-keskuksissa.
- Ainoastaan käyttö- ja hoitosuunnitelmissa mainitut istutukset ovat sallittuja. Istutuksista tulee tehdä ilmoitus rekisteriin.

Linkki uuteen lakiin: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150379>

Tunnetut kalatutkijat Jorma Toivonen sekä edesmennyt Harri Dahlström ihailevat upeaa saalista. Nykyisin taimen on tarkastettava heti pyynnin yhteydessä, sillä vähiin käyneet rasvaevälliset luonnonkalat on syytä vapauttaa.

Rohkaisevia koskiuutisia Pohjois-Savosta

Olisiko Savon Sanomissa 6.7.2015 julkaistu artikkeli ensimmäisiä viitteitä siitä, että järvitaimenen vuoden 2014 alussa toteutettu alamitan reipas nosto 40 senttimetristä 60 senttimetriin oli oikeaan osunut toimi? Uutisen mukaan lainmuutoksen myönteiset vaikutukset alkavat näkyä. Paljon keskustelu herättäneen muutoksen vastustajat, kuten istutuksiin perustuvien koskikalastuskohteiden hoitajat, pitivät korotusta aivan liian suurena. Poikkeuslupia pienemmille alamitoille haettiin ELY-keskuksista runsaasti. Viranomaisten linja oli kuitenkin tiukka erityisesti niillä vesillä, joissa luonnontaimenten lisääntymiselle oli edes vähäisiä edellytyksiä.

Toimittaja Kimmo Pörin haastatteleman Vaajasalmen osakaskunnan puheenjohtajan Mikko Jääskeläisen mukaan kalastajat palasivat Nokisenkoskelle. Jääskeläisestä on ollut hämmästyttävää huomata, miten nopeasti alamitan nosto on vaikuttanut taimenten kokoon. Suurin koskesta saatu taimen oli 71-senttinen ja yli kolmekiloisia oli tullut useita. Nekin on pääasiassa vapautettu alamitan täyttymisestä ja rasvaeväleikkauksesta huolimatta. Rasvaevällistä luonnontaimenta Nokiselta ei saa ottaa lainkaan, vaan se on koosta riippumatta aina vapautettava.

Vastaavia havaintoja saatiin myös Heinäveden Kermankoskelta. Kermankeidasta isännöivä Aarno Happonen on myös huomannut taimenten koon kasvaneen ja

niiden määrän lisääntyneen. Myytyjen kalastuslupien menekkiin alamitan nostolla ei Kermankoskellakaan ole ollut vaikutusta.

Savon Sanomat löysi asiasta myös toisenlaisen mielipiteen. Paikallisen kalatalouskeskuksen toiminnanjohtajan Jarmo Monosen mielestä uusi alamitta on yksinkertaisesti liian korkea. Taimenten lisääntyminen Vuoksen vesistön alueella on olematonta ja Rautalammin reitinkin puolella se on muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta vähäistä. Käytännössä saaliit ovat perustuneet istutuksiin, joiden määrä on nyt romahtanut, koska istukkaita on kannattamatonta kasvattaa lähellekään laillista kokoa.

Luonnontaimenen ahdinkoa ei kukaan voi kiistää, jos on vähänkin paneutunut asiaan. Perehtymisen tähän vesien kuninkaalliseen sekä sen pelastamiseen voi aloittaa vaikkapa Järvitaimenkannat kasvuun Keski-Suomessa - julkaisusta, joka on osa Viva Salmo Trutta - tiedotushanketta. Tässä huippuasiantuntijoiden kirjoittamassa tiivistelmässä esitellään taimenkantojen hiipumisen syyt sekä tarvittavat elvytystoimet poikkeuksellisen tiiviisti ja havainnollisesti.

Julkaisu löytyy linkistä

<http://www.jarvilohti.fi/binary/file/-/id/17/fid/682/>

Taimenet voittivat Arrakoskella

Korkein hallinto-oikeus sinetöi kahdeksan vuotta kestäneen lupaprosessin velvoittamalla Arrakosken vesivoimalaitoksen rakentamaan vanhaan luonnonuomaan säännöstelypadon ohittava kalatie. Lisäksi voimalaitoksen on juoksutettava uomaan jatkuvasti vettä vähintään 0,35 m³/s. Tarvittaessa voimalaitoksen toiminta on ohivirtaaman turvaamiseksi keskeytettävä. Arrakoski sijaitsee Padasjoella vanhan nelostien läheisyydessä. Vesireitti lähtee Vesijako-järvestä ja laskee Päijänteeseen. Kosken keskivirtaama on 1,47 m³/s.

Kalojen liikkumisen ja lisääntymismahdollisuuksien paranemisen ohella päätös palauttaa veden solinan Arrakosken kylämiljöötä halkovaan vanhaan jokuomaan. Kalatalouden kannalta ensisijaista on, että uoma voi tulevaisuudessa toimia Päijänteestä nousevien taimenten lisääntymisalueena sekä kulkuväylänä padon yläpuolisille virta-alueille. Virtaamavaihteluiden pieneneminen kohentaa myös reitin alapuolista tilaa, jossa Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalue sekä paikallinen osakaskunta ovat toteuttaneet kalataloudellisia kunnostuksia. Lisäksi virtaamien tasoittumisella on myönteisiä vaikutuksia vesistön muulle virkistyskäytölle.

KHO:n ratkaisua voidaan pitää päänavauksena ainakin niissä voimalaitoskiistoissa, joissa voimalaitoksen tuotto on pieni, mutta kalatalous- sekä muut ympäristöhaitat mittavia. Harvoin tilaisuuksia muutoksiin kuitenkin tulee, koska vanhat voimalaitosluvat ovat useimmiten pysyviä, eivätkä määräaikaista. Arrakoskella tilanteen päivittämisen nykyaikaan mahdollisesti voimalan vuokrasopimuksen päättymisestä johtunut uuden vesitalousluvan hakeminen. ”Ikuisuusluvat” ovat nimensä mukainen riesa, joita on lähes mahdotonta avata vastaamaan ympäristön tarpeita ja yhteiskunnan muuttuneita arvoja.

Hyvästä päätöksestä huolimatta tilanteen korjaantuminen padolla saattaa kestää vielä pitkään. Työ käynnistyy kalatien suunnittelulla, jonka jälkeen voimalaitoksen omistajan on haettava rakenteelle Etelä-Suomen aluehallintovirastolta lupa. Päätöksen yhteydessä annetaan tarkempia määräyksiä, joilla turvataan alueen kalaston lisääntyminen sekä toimivat vaellusmahdollisuudet. Myös varsinainen rakentaminen ottaa oman aikansa. Valitukset tietysti lykkäisivät koko prosessia. On myös pieni mahdollisuus, että voimalaitoksen omistaja katsoo ohjuokutusvelvoitteen heikentävän yrityksen tuottoa niin, ettei toimintaa kannata jatkaa. Laitoksen alasajo vaatisi omat järjestelynsä.

Seuraavaksi siis odotellaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöstä kalatiesuunnitelmasta. Jos päätös jää voimaan, on Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalueella valmius toteuttaa kalataloudellisia kunnostuksia voimalan läheisyydessä Vierun- ja Kaukelankoskella. Kovissa pai-

Arrakosken luonnonuoman yläpää on suljettu padolla, jonka yläpuolelta virtaama ohjataan maanalaisella putkella voimalaitokseen.

Luonnonuoma ja varsinkin sen alapää on säilynyt melko hyvin, mutta vain vesi puuttuu.

neissa syntyy tunnetusti myös timantteja, kuten tiivistävää yhteishenkeä: sellaisena on pidettävä vesireitin neljän osakunnan (Jokioinen, Osoila, Kaukela, Syrjäntaka) tuoretta yhdistymispäätöstä.

Voimalaitoskäsitteily nostatti Arrakoskella melkoisen kannanottojen vyöryn. Vesiluonnon puolesta aktivoituvat kalatalous- ja ympäristöviranomaisten ohella myös yksityishenkilöt ja yhteisöt kuten Arrakosken kyläyhdistys ry. Kyläyhdistys käynnisti mm. suuren suosion saaneen nettiaadressin kosken palauttamiseksi alkuperäiseen uomaansa.

Ammattikalastajarekisteri täysremonttiin

Kalastuslaki uudistuu vuoden 2016 alussa. Uudessa laissa ei enää tunneta ammattikalastajaa, sillä nimike vaihtuu kaupalliseksi kalastajaksi. Kaikkien nyt ammattikalastajarekisterissä olevien rekisteröinti päättyy vuodenvaihteessa.

Kalastajat kahteen ryhmään

Uusi laki ei jaottele kaupallisia kalastajia viiteen eri luokkaan, kuten nyt, vaan ainoastaan kahteen ryhmään (I ja II). Tämä koskee niin merta, kuin sisävesiäkin. Kaupalliset kalastajien rekisteröinti ja luokittelu näihin ryhmiin tehdään ELY-keskuksessa, jonka päätös on voimassa enintään kolme vuotta kerrallaan.

Ryhmään I kuuluvat:

1) Luonnolliset henkilöt tai yhteisöt, joiden itse pyytämän kalan tai siitä jalostettujen kalastustuotteiden myynnistä kolmen viimeksi kuluneen tilikauden aikana kertyneen liikevaihdon keskiarvo ylittää arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän (10 000 €); sekä

2) Luonnolliset henkilöt tai yhteisöt, jotka ovat ryhtyneet tai ryhtyvät rekisteröitymisvuonna tai tätä edeltävänä vuotena harjoittamaan kaupallista kalastusta ja esittävät

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman siitä, miten kalan tai siitä jalostettujen kalastustuotteiden myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää arvonlisäverolain 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän viimeistään kolmantena tilikautena rekisteröitymisestä.

Ryhmään II kuuluvat:

Muut kuin ryhmään I kuuluvat kaupalliset kalastajat. Lisäksi kalastaja sijoitetaan ryhmään II, jos 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu suunnitelma liikevaihdon kehittymisestä ei toteudu (liikevaihdon kolmen vuoden keskiarvo ei ole 10 000 €).

Molempien ryhmien kaupalliset kalastajat ovat velvollisia pitämään sisävesillä tapahtuvasta kalastuksestaan päiväkirjaa ja vähintään kerran kalenterivuodessa ilmoittamaan Luonnonvarakeskukselle pyytämänsä, tai heidän lukuunsa pyydetyt saaliit.

Kaikki eivät saa myydä kalaa

Muut kuin kaupalliset kalastajat eivät saa harjoittaa si-sävesiltä kalastetun saaliin myyntiä. Poikkeuksena ovat suoraan lopulliselle kuluttajalle satunnaisesti myytävät vähäiset kala- (100 kg vuodessa) tai rapuerät (300 kpl vuodessa) ensimyynti. Saaliin ensimyyntinä pidetään kauppaa, jossa kala myydään ensimmäisen kerran sen saaliiksi saamisen jälkeen. Merialueella vapaa-ajankalastuksen saaliin myynnin estävät EU-säädökset.

Alkutuotantopaikka on hyväksyttävä ja hygieniapassi hankittava

Elintarvikkeiden hygieniasetuksen mukaan alkutuotannolla tarkoitetaan mm. elävien kalastustuotteiden pyyntiä, viljelyä ja keräämistä niiden markkinointia varten. Elintarvikealan toimijan on haettava kunnan valvontaviranomaiselta alkutuotantopaikan hyväksymistä ennen toiminnan

aloittamista. Tämä koskee myös vähäistä kalan myyntiä. Alkutuotannon toimijan on omavalvonnan toteuttamiseksi laadittava kirjallinen kuvaus alkutuotantopaikalla käytettävistä keskeisistä menettelyistä.

Lisäksi tarvitaan elintarvikelain mukainen hygieniapassi, mikäli työntekijä käsittelee työssään pakkaamattomia ja helposti pilaantuvia elintarvikkeita, kuten kalaa. Tarkempaa tietoa kaupallista kalastusta koskevasta elintarvikelain säädöksistä ja velvollisuuksista löytyy Eviran sivuilta.

<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/alkutuotanto/>
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/palautetta+elintarvikkeista/>
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/alkutuotanto/elaimista+saatavat+elintarvikkeet/kala/lainsaadanto-kooste/>

Täplärapujen pyynti Suomessa voi jatkua, mutta sen levittäminen uusiin vesistöihin kielletään

MMM:n tiedote 7.12.2015

EU:n jäsenmaat ovat hyväksyneet vieraslajiluettelon. Luettelon sisältämien lajien maahantuonti, myynti, kasvatusta, käyttö ja ympäristöön päästäminen on EU:ssa kielletty.

EU:n vieraslajiluettelossa on myös Suomessa jo laajasti eri vesistöihin istutettu täplärapu, jolla on merkittävä rooli Suomen kalataloudessa. Täplärapun pyynti ja käyttö saa meillä kuitenkin edelleen jatkua. Tämän mahdollistivat Suomen neuvottelut EU:n komission kanssa. Asia oli esillä myös maatalous- ja ympäristöministeri **Kimmo Tiilikaisen** sekä ympäristö-, meri- ja kalastuskomissaari **Karmenu Vellan** kesken syyskuussa 2015. Neuvottelut olivat Suomen kannalta tuloksekkaita, sillä EU:ssa ymmärrettiin, että laajalle levinneen täplärapun hävittäminen ei ole mahdollista eikä järkevää.

Suomelle on ollut tärkeää, että täplärapun pyynti ja käyttö sisältävät myös elävien yksilöiden kuljetuksen, varastoinnin ja myynnin. Nämä toimenpiteet sisällytetään lajin hoitosuunnitelmaan eli kansallinen rapustrategia päivitetään, kertoo neuvotteleva virkamies **Johanna Niemivuo-Lahti**.

Jatkossa täplärapua ei saa kuitenkaan enää levittää uusiin vesistöihin. Tämä on perusteltu kompromissi luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Eläviä täplärapuja ei saa myöskään myydä toiseen EU-maahan, jotta sen leviäminen voidaan estää.

Täplärapu on sekä pidetty että pelätty

Kansallisella lailla haitalliset vieraslajit hallintaan

Haitallisten vieraslajien torjuntaa edistävä kansallinen lakiehdotus on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä. Lain tarkoituksena on estää haitallisimpien vieraslajien maahantuonti, niiden kasvattaminen sekä päästäminen ympäristöön. Uuden lain taustalla on EU:n vieraslajiasetus, jolla torjutaan haitallisia vieraslajeja koko unionin alueella.

Vieraslajilaki antaa mahdollisuuden nimetä myös kansallisesti haitallisia vieraslajeja, joista voi aiheutua vahinkoa erityisesti Suomen oloissa. Kansalliseen luetteloon otettavista vieraslajeista ja niiden tuonti- ja muista kielloista säädetään erikseen valtioneuvoston asetuksella.

Kyyveden kalastusalue tutkii kalastonsa

Kyyvesi (13 000 ha) kuuluu Mäntyharjun reitin latvavesiin. Sen valuma-alue on suoperäistä, mistä johtuu järven ruskea väri. Kyyveden pintaa laskettiin vuosina 1869 - 70 yhteensä 1,78 metriä, mikä näkyy rantaluhtien, somerikkojen ja pienten saarten runsautena ja vesialueen kivisyytenä. Nykyisin järveä ei säännöstellä, joten vedenpinnanvaihtelut ovat luonnonmukaisia. Arvokkaita luontokohteita alueella ovat mm. ranta-luhat, vanhat lehtimetsät, ruovikot ja lintujen pesimäluodot. Kyyvesi tunnetaan erityisesti hyvästä kuhakannastaan, järven eteläosissa esiintyy myös muikkua.

Kyyveden pohjoisosan matalat lahtialueet ovat ekologiselta tilaltaan enimmäkseen tyydyttäviä, tai Suovonselän tapaan tyydyttävän ja välttävän rajoilla keikkuvia vesiä. Ongelman Kyyvedellä aiheuttaa sen mataluus, yli puolet Kyyveden pinta-alasta on alle 3 metrin aluetta. Monin paikoin esiintyy pohjien liettymistä, leväkasvustoja sekä -kukintoja ja kalaston koostumus on vinoutunut. Yksi alueen veden tilan suurimmista ongelmista ovat pienet pohjalle laskeutumattomat hiukkaset. Syvimmillä alueilla tämä aines kuluttaa happea ja etenkin näillä alueilla pohjasta purkautuu vesimassaan ravinteita.

Kyyveden vesistöalueelle perustettiin 2009 Kyyvesi kuntoon -johtoryhmä edistämään Kyyveden hoitoa. Ryhmä koostuu keskeisistä vesien käyttäjistä ja vesien tilaan vaikuttavista toimijoista.

Kyyveden kalastusalue on vuodesta 2009 lähtien suorittanut vesialueella koekalastusta sekä poistokalastusta yhteistyössä Etelä-Savon ELY-keskuksen ympäristönsuo-

jelu ja vesien käyttöyksikön kanssa. Toimintaan ovat osallistuneet osakaskunnat ja lukuisat talkootyöläiset, alueen asukkaat sekä vapaa-ajanasukkaat.

Koekalastusta on suoritettu ns. Nordic-verkoilla. ELY-keskus on yhdessä kalastusalueen kanssa määritellyt verkkopaikat sekä antanut välineet käyttöön. Talkoolaiset ovat suorittaneet kalastuksen, saaliin mittauksen ja punnituksen sekä kirjaamisen. ELY-keskus on laatinut yhteenvedon saaliista. Tuloksia on käytetty hoitotoimpiteiden suunnitteluun ja kohdistukseen järven eri osilla. Koekalastusten tunnuslukuja käytetään myös Kyyveden pohjoisosan valuma-alueen järvien tilaluokituksen taustamateriaalina ja koekalastettuihin järviin voidaan jatkossa esittää hoitotoimia niissä ilmenneiden suurten särkikalamäärien vuoksi.

Vähempiarvoisen kalaston poistoa on suoritettu sekä omatoimisesti paunettipyyntinä keväällä että nuottauksena syksyisin. Nuottaus on ostettu palveluna ammattikalastajalta, joka on huolehtinut kalansaaliin loppusijoituksesta, raportoinnista sekä kirjauksesta.

Levätilannetta ja näkösyvyyttä seurataan osakaskuntien toimesta ja raportoidaan ELY-keskukselle.

Kyyvesi kuntoon -hanketta johtaa Kyyveden kalastusalue. Johtoryhmä kokoontuu ELY-keskuksen johdolla 2-3 kertaa vuodessa. Rahoitusta hankkeisiin on saatu ELY-keskukselta sekä kalastusalueelta ja osakaskunnilta. Talkootyö on merkittävä rahoitusmuoto ja toimii tärkeänä yhteydenpitokanavana Kyyveden tilan seurannassa.

Yhdessä 30 m:n Nordic-koeverkossa on 12 paneelia, joissa on eri solmuvälit. Verkkomäärä sovitetaan järven kokoon. Tutkimuksella ei tavoitella mahdollisimman suurta saalista, vaan luotettavaa kuvaa vesialueen kalastosta ja sen rakenteesta.

Sisä-Suomen kalatalousryhmä kokoontui 11.6.2014 maailman ehkä tunnetuimman kalastusvälinevalmistajan kotiseudulle Asikkalaan valmistelemaan toimintaohjelmaansa.

Itä- ja Sisä-Suomen kalatalousryhmät antavat Järvi-Suomen kala- ja rapuvirroille vauhtia

TEKSTI JA KUVA: JORMA KIRJAVAINEN

EU:n uuden rakenneohjelmakauden Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) toiminta käynnistyy pikku hiljaa. MMM on hyväksynyt viimeisetkin ko. rahastoon liittyvät yhteisölähtöiset paikalliset kehittämissstrategiat ja kalatalouden toimintaryhmät. Järvi-Suomen kalatalousryhmän alueella molemmat hakemuksen jättäneet ryhmät saivat myönteisen vastaanoton.

Jo aiemmin toiminut Itä-Suomen kalatalousryhmä, jonka toiminta-alue kattaa Vuoksen valuma-alueen neljä maakuntaa: Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Etelä-Savon ja Etelä-Karjalan sai varauksena vuosille 2014-2020

yhteensä 1 000 000 euroa ja uutena toimijana Kymijoen valuma-alueen ympäristössä toimiva Sisä-Suomen ryhmä 700 000 euroa.

Toimintaryhmät keskittyvät toiminnassaan strategioidensa mukaisten kehittämishankkeiden toteuttamiseen, eivätkä ne käsittele investointihakemuksia. Strategioiden tavoitteena on saada kalatalousalan toimijat puhaltamaan yhteen hiileen jotta Järvi-Suomen kala- ja raputalous saadaan nousuun. Kalatalousyksikkö toivottaa menestystä tavoitteiden saavuttamiseen.

Lisätietoja täältä:

<http://rajupusuleader.fi/wp-content/uploads/2015/06/Kiehtovat-kalavedet.pdf>

<http://www.paijanne-leader.fi/ajankohtaista/>

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

ELY-kalatalouspalvelut/ Järvi-Suomi Pohjois-Savon ELY-keskus

Sähköpostiosoitteet:
etunimi.sukunimi(at)ely-keskus.fi

www.ely-keskus.fi

ELY-keskus on kalatalousasioista vastaava alueviranomaisena.
Pohjois-Savon ELY-keskus vastaa Järvi-Suomen kalataloustehtävistä Pohjois-Savossa, Etelä-Savossa, Pohjois-Karjalassa, Keski-Suomessa, Pirkanmaalla, Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä.

Pohjois-Savon elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
Kallanranta 11
PL 2000, 70101 KUOPIO

Hämeenlinnan toimipaikka

JORMA KIRJAVAINEN

johtava kalatalousasiantuntija
puh. 0295 025 059

VESA LEHTIMÄKI

kalatalousasiantuntija
puh. 0295 025 070
osa-aikaeläkkeellä

JARI PELKONEN

kalatalousasiantuntija
puh. 0295 025 085

Jyväskylän toimipaikka

TUULA KOPONEN

kalataloustarkastaja
puh. 0295 024 562

MARI NYKÄNEN

kalastusbiologi
puh. 0295 024 581

VELI-MATTI PAANANEN

kalatalousasiantuntija
puh. 0295 024 582

MATTI SIPPONEN

yksikön päällikkö
puh. 0295 024 600

Joensuun toimipaikka

VELI-MATTI KAIJOMAA
johtava kalatalousasiantuntija
puh. 0295 026 059
osa-aikaeläkkeellä

HELI PEURA
kalatalousasiantuntija
puh. 0295 026 088

TIMO TURUNEN
kalastusbiologi
puh. 0295 026 112

Kuopion toimipaikka

MAIJA KILPELÄINEN
kalataloustarkastaja
puh. 0295 026 578

KARI KOSUNEN
kalatalousasiantuntija
puh. 0295 026 585

TIMO TAKKUNEN
johtava kalatalousasiantuntija
puh. 0295 026 626

Mikkelin toimipaikka

TEEMU HENTINEN
vs. kalastusbiologi
puh. 0295 024 037

SEPPO REPONEN
kalatalousasiantuntija
puh. 0295 024 078

JORMA TIITINEN
johtava kalatalousasiantuntija
puh. 0295 024 095

Tampereen toimipiste

HANNU SALO
kalastusbiologi
puh. 0295 025 095

KUVA: VELI-MATTI PAANANEN

*Uutisrymän toimitus toivottaa lukijoille
Hyvää Joulua ja Onnea Uudelle Vuodelle!*

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

ELY-KESKUS,
JÄRVI-SUOMEN KALATALOUSPALVELUT

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS

**Mikäli haluat Uutisrymän sähköpostiisi
tai sähköpostiosoitteesi on muuttunut,**

ilmoita siitä kalataloustarkastaja Maija Kilpeläiselle
majja.kilpelainen@ely-keskus.fi

UUTISRYMÄN TOIMITUS

Päätöimittaja Vesa Lehtimäki
ELY-kalatalouspalvelut/Järvi-Suomi
Puh. 0295 025 070
vesa.lehtimaki@ely-keskus.fi
Birger Jaarlinkatu 15, PL 131,
13101 Hämeenlinna
www.ely-keskus.fi

Taitto: Mirja Näkki Oy